

50 éves a rendészeti felsőoktatás

Szerkesztette
Boda József – Tóth Nikolett Ágnes



LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

50 éves a rendészeti felsőoktatás

50 éves a rendészeti felsőoktatás

Jubileumi kiadvány

1971–2021

Szerkesztette

Boda József – Tóth Nikolett Ágnes



LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ
Budapest, 2021

Szerzők

Bakai Kristóf Péter
Balázs Sándor
Balla Zoltán
Balogh János
Blaskó Béla
Boda József
Bognár László
Bolcsik Zoltán
Christián László
Cielezky Péter
Czinege László
Fellegi Norbert
Fialka György
Finszter Géza
Fórizs Sándor
Freyer Tamás
Góra Zoltán
Gömbös Sándor

Halmosi Zsolt
Hatala József
Hautzinger Zoltán
Kis Norbert
Kiss Attila
Koltay András
Korinek László
Kovács Gábor
Kovács Sándor
Krauzer Ernő
Mészáros Bence
Németh József
Orbán Péter
Pallo József
Pintér Sándor
Pohl Árpád
Polt Péter

Polyák Zsolt
Pozsgai Zsolt
Révai Róbert
Ruzsonyi Péter
Sallai János
Sárkány István
Simon Attila
Szabó Csaba
Szili László
Szilvásy György Péter
Takács Tibor
Tóth Nikolett Ágnes
Tóth Tamás
Török Zoltán
Túros András
Urbán Zoltán
Verhóczki János
Wátné György Margit

Lektorálta
Janza Frigyes

Kiadja a Nemzeti Közszerzői Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó
A kiadásért felel: Koltay András rektor

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Karácsony Fanni
Olvasószerkesztő: Pokorádi Zsófia, Szarvas Melinda
Korrektor: Bíró Csilla, Kalcsics Ildikó
Tördelőszerkesztő: Tihanyi József

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISBN 978-963-531-560-4 (nyomtatott)
ISBN 978-963-531-562-8 (elektronikus PDF) | ISBN 978-963-531-561-1 (ePub)

© A szerkesztő, 2021
© A szerzők, 2021
© A kiadó, 2021

Minden jog védve.

Tartalom

Köszöntő	7
I. fejezet <i>Az intézmény és a képzés története</i>	9
Szilárd alapokon	35
II. fejezet <i>Az egykori parancsnokok visszaemlékező gondolatai a hivatásról, a rendészetről, a jogelőd főiskoláról és a jogutód egyetemről</i>	41
Arcképcsarnok	83
III. fejezet <i>Gondolatok a hivatásról</i>	87
Ünnepélyes pillanatok	185
IV. fejezet <i>Gondolatok a rendészetről, a rendészettudományról</i>	193
Együtt, másképp	323
V. fejezet <i>Gondolatok a Rendészettudományi Kar tudományos tevékenységéről</i>	331
Kapcsolatok	345
VI. fejezet <i>Gondolatok a könyvtár körül</i>	351
Archívum	371
VII. fejezet <i>Gondolatok sportról és tudományról</i>	383
Ép testben	389
Zárógondolatok	393
Kiválóan végzett hallgatók	395

Vákát

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

A kezében tartott kiadvány a rendészeti felsőoktatás ötven évét tekinti át. Teszi ezt a hallgatók és az oktatók horizontján, felvillantja azokat a tudományos eredményeket, amelyek sikeres gyakorlati alkalmazása hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország közrendje és közbiztonsága kiegyensúlyozottá váljon, majd belbiztonsága megszilárduljon.

A Rendészettudományi Kar és a jogelőd Rendőrtiszti Főiskola az elmúlt fél évszázadban kiválóan képzett, a szükséges kompetenciákkal felvértezett, elkötelezett tiszteket bocsátott ki. A kiváló eredménnyel végzett hallgatók névsorában megtalálja a közelmúlt és a jelen rendészeti parancsnokait, vezetőit, akik az intézmény(ek)ben megalapozott tudásuknak köszönhetően lettek hivatásuk sikeres és elismert művelői vagy a rendészettudományi doktoranduszképzés résztvevői.

A rendészeti felsőoktatásban elsajátítható ismereteket, értékrendet mindig is kiemelkedő szakmai tudású, a rendészet iránt elhivatott, a fiatalokat nevelni tudó oktatók, az adott kor kihívásaira megfelelő válaszokat kereső és adó tudományos kutatók közvetítették. A kötetben megszólítottak gondolatai a hivatásról és a rendészet tudományos megalapozásáról hiánypótlók, iránymutatók.

Ezúton is elismerésem fejezem ki a rendészeti felsőoktatásban a múltban és a jelenben dolgozók oktató, nevelő és tudományos munkájáért, a hallgatók tudás megszerzésére irányuló erőfeszítéseikért. Valamennyiüknek további szakmai sikereket, erőt, egészséget kívánok!

Abban bízva ajánlom az Olvasó figyelmébe *Az 50 éves a rendészeti felsőoktatás* című kiadványt, hogy az ösztönző lesz mindennapi tevékenységéhez.

Dr. Pintér Sándor
miniszterelnök-helyettes, belügyminiszter

Vákát



I. FEJEZET
AZ INTÉZMÉNY ÉS A KÉPZÉS TÖRTÉNETE

Vákát

Történelmi visszpillantás

Tóth Nikolett Ágnes¹

A jogelőd Rendőr-akadémia²

A kiegyezést követően a dualizmusban jött létre és erősödött meg a polgári értelemben vett magyar rendvédelem, valamint a nemzeti rendvédelmi struktúra, amely a térség rendvédelmi hagyományain kívül nyugat-európai tapasztalatokon alapult. A modern rendőrtisztképzés kialakulásának kezdete is erre az időszakra tehető. A dualizmusban a Magyar Királyi Rendőrség tisztikarával szemben a közigazgatási tisztviselők képzési követelményét állították, mivel a rendőrtiszteket is közigazgatási tisztviselőknek tekintették. A rendőrtiszti állás betöltéséhez többnyire közigazgatásban eltöltött gyakorlati időt is előírtak. A rendőrkapitányi hivatás gyakorlásához a jogtudorság és a huzamos, mintegy 10 éves közigazgatási gyakorlat is hozzátartozott.

A rendőrtiszti kar esetében a legfőbb gondot abban látták, hogy az államtudományi államvizsga nem készítette fel a leendő rendőrtiszteket hivatásuk teljesítésére, ezért olyan tanfolyam és szakvizsga bevezetését sürgették, amely speciális rendőri ismereteket nyújt. Egyre jobban erősödött az igény a tisztikar képzésére.

Az 1873-ban állami kézbe adott fővárosi rendőrség személyi összetétele, az állomány képzettsége messze a kívánalmak alatt maradt. Ezen az állapoton sokat javított egyrészt a rendőrtörvény néven ismertté vált 1881. évi XX. törvénycikk, másrészt a rendőrség gyökeres megreformálását elkezdő új főkapitány, Török János, aki könyörtelen szigorral és következetességgel hajtotta végre a korrumpálódottak, valamint a szakmailag felkészületlenek eltávolítását a rendőrség soraiból. Mindent megtett annak érdekében, hogy a végzett jogászok közül minél többen kérjék felvételüket a fogalmazói karba. Azt is előírta, hogy csak olyan ember vehető fel az őrszemélyzet tagjai közé, aki a katonaságnál altiszti rangot nyert, valamint életbe léptette azt az intézkedést is, amellyel kikötötte, hogy a próbaidős rendőr csupán a sikeres rendőrvizsga után véglegesíthető. 1885-ben detektív tanfolyamot hívott életre, amelyet szakvizsga zárt. A tanfolyamokon a hazai mellett a külföldi tapasztalatokat és ismereteket is oktatták.³

A dualizmus végére a fővárosi rendőrségen belül felkészültségben és színvonalában is a megfelelőhöz közeli személyi összetétel alakult ki, ami lehetőséget teremtett a továbbképzések megszervezésére is. A téli hónapokban rendszerint kéthetenként tartottak bűnügyi értekezleteket és gyakorlati megtekintéseket. A jogvégzett rendőr díjnokok viszonylagos rendszerességgel szakmai előadásokon vehettek részt. A külföldről érkező szakemberek megállapították, hogy a bécsi és a budapesti rendőrtisztviselők felülmúlják európai társaikat.

¹ A szerző r. alezredes, egyetemi adjunktus, kollégiumvezető, Nemzeti Közsolgálati egyetem Rendészettudományi Kar.

² A fejezet a szerző korábban megjelent írásának változatlan közlése (Tóth Nikolett Ágnes: *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016. 14–24.).

³ Sallai János: Rendőrképzés: a rendőrség államosítása (1920) után. In Cziprián Kovács Loránd – Kozma Csaba (szerk.): *A második erdélyi nemzetközi közigazgatás-tudományi konferencia magyar nyelvű tanulmányai*. Kolozsvár, Accent, 2018. 215.

Az ország vidéki rendőrtisztjei számára szaktanfolyamot szerveztek, hogy a főváros és a vidék rendőrtisztjei karának szellemét egységes színvonalra hozzák. A sikereken felbuzdulva a 41.500/1913. XIII. sz. belügyminiszteri rendelet alapján oktatótiszteket és altiszteket képző szaktanfolyamokat állítottak fel. A tiszti tanfolyam tanárai a belügyminisztérium és a budapesti főkapitányság tisztviselői közül és a gyakorlati szakemberek köréből kerültek ki; az altiszteket pedig a budapesti rendőrszemélyzet kipróbált oktatótisztjei és altisztjei képezték ki.

Az I. világháború kitörése miatt 1914 és 1920 között szünetelt a rendőri szakoktatás. A trianoni békedekrétum nyomán területben, emberanyagban, gazdasági potenciálban jelentősen meggyengült országot és annak rendőrségét is újra kellett építeni és szervezni. A rendőri szakoktatás rendszere szervesen kapcsolódott az állami köz- és felsőoktatáshoz, de a katonai, valamint a csendőrségi képzéshez is, ami az azonos szintek közötti átjárhatóság megvalósításának, így a mobilitásnak is egyik biztosítékává vált. A rendszerben való gondolkodás és az ennek szellemében funkcionáló oktatási struktúra sok más tényezővel együtt garantálta az oktatás és a követelménytámasztás kellő színvonalát is.

A rendőri, illetve a rendészeti feladatokat ellátók szakoktatását egyrészt a Magyar Királyi Rendőrség országos szaktanfolyamain, másrészt az őrségi személyzet tanosztályánál, illetve az oktató- és tartalékosztályánál rendszeresített tanfolyamokon, harmadrészt az egyéb speciális alap- és továbbképző tanfolyamokon bonyolították le.

A rendőrségen belül a detektívek külön testületet alkottak, és számukra kötelező lett az érettségi. A próbaidős detektíveknek néhány hónapos tanfolyamon kellett részt venniük, ahol a fegyverismerettől kezdve a büntetőeljárás és a jogi ismereteken keresztül az elsősegélynyújtásig sokoldalú és komplex ismereteket kaptak. A felügyelői kar (a mai gyakorlatban a közrendvédelmi tiszteknek felel meg) számára rendőrtisztviselői tiszti tanfolyam működött. A tanfolyamra az ideiglenes minősítésű rendőrfelügyelő gyakoronokok kerültek egyévi próbaszolgálat után. A képzettségi előfeltétel az érettségi volt. A felvételi vizsgán a jelölt általános ismereteit mérték fel.

A rendőrségi tisztikar elitjét a fogalmazók alkották. Képzésük a közigazgatási tisztviselők felkészítésének egyik része volt. E rendszert 1929-ben vezették be, majd 1933-ban tökéletesítették. A lényege az volt, hogy a jogi-államtudományi diplomát csak kiindulási alapnak tekintették. A IX. fizetési osztálytól felfelé, a közszolgálatban eltöltött három év után közigazgatási vizsgát kellett tenni.

A különböző állománycsoportok számára a fő cél az általános műveltség megszerzése volt. Emellett azonban fokozatosan erősítették a rendőri szakismeretek oktatását. Igyekeztek kialakítani és elválasztani a rendészeti ismeretekre vonatkozó képzést más szakterületektől. Megfelelő színvonalú szakismeret és állami végzettség nélkül e testületbe nem lehetett bekerülni, illetve előrelépni.

1945–1948

A Magyar Állami Rendőrség szakképzéséről kiadott 147.332/1945. (IV. 12.) BM számú belügyminiszteri rendelettel kezdetét vette a centralizált, hosszabb időre (5 évre) tervezett oktatásirányítás és oktatásszervezés. A rendelet bevezette az előkészítő tanfolyamok rendszerét. A tájékoztató tiszti tanfolyam egységesen 4 hétig tartott, amelyet vizsga

követett. Az volt a célja, hogy szakszerű képzettséget szerezzenek a gyakorló rendőrök. Ezt követően a résztvevők visszamentek szolgálati helyükre, ahol felkészültek a tisztii előkészítő tanfolyamra.

Az előkészítő tanfolyam a hatósági szolgálatot és az őrési szolgálatot ellátóknak 3 hónapos, míg a nyomozó szolgálatot teljesítőknek 2 hónapos volt, amelyet tisztii vizsga zárt. A nyomozóknál ez a vizsga a *detektívszakvizsgával* volt egyenértékű. A tanfolyamok idején a hallgatók szigorú katonai rendben, kaszárniai körülmények között éltek. E módszer az iskolarendszerű tisztiképzésre is jellemző volt egészen az 1970-es évek elejéig.

1946-ban megszüntették az egységes oktatási rendszert jelentő tájékoztató és előkészítő tanfolyamokat, és megalakult a Szaktanulmányi Felügyelőség, amelynek a távlati kiképzési terv kidolgozása volt a feladata. 1947-ben hat hónapos rendőrtisztii tanfolyam indult, amelynek oktatási tapasztalatait felhasználták a Rendőr-akadémia szervezésében és a tantárgyak kialakításában is.

A belügyminiszter 198.900/1947. sz. rendelete alapján a létesítendő Rendőr-akadémia keretében létrehozták az Egyéves Tisztii Iskolát. A maga nemében páratlan és Kelet-Közép-Európában egyedülálló rendőrtanintézet 1948. február 1-jén nyitotta meg kapuit. A falai között folyó pedagógiai munkát minőségi alapokra kívánták helyezni, és a rendőri szolgálat minden ágában való felhasználását tűzték ki célul. A jelentkezés feltételei eltértek a mai előírásoktól: a testmagasságot 170 cm-ben határozták meg, a jelentkezők felső korhatárát 32 évben jelölték meg, az alapfokú rendőri szaktudás biztosítása érdekében csak olyanok jelentkezhettek, akik próbarendőri, járőrvezetői, őrparancsnoki, nyomozó-tiszthelyettesi vagy folyamrendészeti tanfolyamot végeztek, vagy éppen ilyen tanfolyamra jártak. Az volt a jellemző, hogy a rendőrtisztek polgári egyetemeken és főiskolákon egészítették ki tudásukat. A tanfolyamok és a Rendőr-akadémia kis létszámmal működtek, ezért megszervezték a centenáriumi tisztii alapvizsgát, amelyre a hallgatók önállóan készültek fel. A magánúton való tanulást az oktatótisztii hálózat koordinálta, színterei a kapitányságokon és őrökön működő tanulókörök voltak. A tisztii rendfokozatba történő kinevezéshez a rendőrtisztii alapvizsga, illetve a tisztii minősítő vizsga letételét követelték meg. A Rendőr-akadémiát 1949. október 5-én megszüntették.

1949–1953

Politikai, gazdasági és más okok miatt nagyon sok tiszt és tisztii helyettes hagyta el a rendőri pályát. A nagy fluktuáció hatására növekedett a kiképzetlen állomány létszáma, így ennek ellensúlyozására visszatértek a rövidített idejű tanfolyamok szervezéséhez.

Indokoltá vált az államvédelmi és a rendőrtisztek képzését is elkülöníteni egymástól. A Rendőr-akadémia helyébe a Rendőrtisztiképző Iskola lépett, az ÁVH-nál dolgozók speciális képzését pedig az 1950 szeptemberében indult Dzserszinszkij Államvédelmi Szakiskola látta el.

A Rendőrtisztiképző Iskolát 1949. augusztus 2-án hozták létre, de az oktatást csak 1950-ben kezdték meg. Az oktatás bűnügyi, közrendvédelmi és igazgatásrendészeti szakokon folyt, de a szakmai szervek igényei szerint más szakirányú oktatást is felvállaltak. A hallgatók tanulmányaikat kötetlenségben végezték, a századok 100 főből, a szakaszok

33–34 hallgatóból álltak, és minden szakaszba 3 raj tartozott. Az iskolába a hallgatók parancsnoki javaslat alapján kerültek be, felvételi vizsga nem volt.⁴

1953–1956

Az általános műveltség bővítése került az oktatás középpontjába. Hosszabbak lettek a tanfolyamok, erősödött a gyakorlati oktatás, és egyre inkább alkalmazták az akkoriban korszerű oktatástechnikai eszközöket.

A Rendőrtisztképző Iskola keretében kezdte meg működését az 1956-ig működő Rendőrtiszt Továbbképző Iskola is. Többnyire a vezető beosztású, törzstiszti, tiszt vagy egyéb tanfolyamokat végzett hallgatók továbbképzését látta el. 1953 után a Rendőrtisztképző Iskola fokozatosan a közrendvédelmi képzésre szakosodott, aminek az lett a következménye, hogy egyre nagyobb lett az igény a bűnügyi szolgálat ellátására differenciáltan felkészített nyomozótisztek képzésére. Ezért 1953 nyarán létrehozták a Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskolát. A szakiskolába elsősorban a frissen érettségizett, tanulásra alkalmas fiatalokat vették fel. Az oktatás középpontjában a gyakorlati felkészítés állt. A szakiskolának hiányossága volt, hogy a képzés specializáltsága miatt a hallgatók nem ismerték meg a rendőri munka más tevékenységeit. Az iskolával szembeni ellenérzések és politikai okok miatt másfél éves működés után a szakiskolát 1954-ben bezárták.

1957–1971

Az 1956-os forradalomban és szabadságharcban vállalt szerep, illetve „a szocializmus ügyének elárulása” és egyéb indokok alapján a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány hatalomra jutását követően ismételtelen számos rendőrtiszt kényszerült elhagyni vagy önként feladni hivatását.

A kommunista párt konszolidációja és a Belügyminisztérium újjászervezése után, 1957 novemberében kezdte meg munkáját a BM Dzszerzsinszkij Tisztképző Iskola. Az intézményben állambiztonsági, bűnügyi és közrendvédelmi szakokon nappali és levelező tagozaton folyt az oktatás. Ez az iskola az 1956-ban megszűnt Rendőrtisztképző Iskola utódjának, illetve a Honvédelmi Tanács 3/116/59. számú határozatával létrehozott Rendőrtiszt Akadémia elődjének tekinthető.

A BM Rendőrtiszt Akadémia (RAK) megalakításával olyan rendőrtisztképző iskola jött létre, amely a szakmai ismeretek átadása mellett biztosította a rendőri munkához szükséges jogi és közgazdasági felkészültséget is, és emelte a tiszt állomány általános műveltségi színvonalát. A képzés kétéves nappali tagozatos, illetve hároméves levelező tagozatos oktatás keretében folyt. Az akadémia tantervét a művelődési miniszterrel egyetértésben a belügyminiszter állapította meg. A továbbtanulás lehetősége is fennállt, ugyanis a Rendőrtiszt Akadémián megszerzett oklevelet az érettségi bizonyítvánnyal egyenértékűnek kellett tekinteni. Erre azért volt szükség, mert az akadémiára felvételt nyert hallgatók között az érettségizettek aránya nem haladta meg az 50%-ot.

⁴ Sallai János: *A magyar rendészet története*. Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa, 2019. 56.

1960. január 1-jétől hat hónapos, 1961-től pedig egyéves akadémiai előkészítő tanfolyamot szerveztek azzal a céllal, hogy az érettségivel nem rendelkező pályázók részére közismereti tantárgyakat oktassanak. Akik sikeresen teljesítették a felvételi vizsgát, előtoborzáson vettek részt Fóton és Csupakon. Ez hasonló volt a mai alapkiképzéshez, a hallgatók alaki foglalkozásokon, harcászaton és lökiképzésen vettek részt.

Az akadémián szakosított képzés folyt általános politikai nyomozói, bűnügyi nyomozói, közrendvédelmi, közlekedési, anyagi-pénzügyi (levelező tagozaton) és büntetés-végrehajtási szakokon.

A rendőrtisztképzés gyorsítására 1964 őszétől hároméves, megyei decentralizált levelező tagozatokat hoztak létre. Ez hasonlított a központi levelező oktatáshoz, azonban a foglalkozásokat a főkapitányságok személyzeti osztályai, valamint kiképzési csoportjai, illetve a Rendőrtiszti Akadémia tanulmányi osztálya szervezték. 1967-ben újra átdolgozták a tantervi utasítást, amelyhez irányelveket adott ki a BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség. Az akadémián folytatott képzés eredményeként a végzett hallgatók többsége szakszerűbben, fegyelmezetten, eredményesen dolgozott.

A Rendőrtiszti Akadémia mellett a Magyar Néphadsereg Egyesített Tiszti Iskolán 1960-ban létrejött a BM Akadémia Határőr- és Karhatalmi Tagozata, amely 1967-ben beolvadt a Kossuth Lajos Katonai Főiskolába mint BM Határőr és Karhatalmi Tanszék.⁵

A Rendőrtiszti Főiskola megalapítása

A bűnözés struktúrájának megváltozása, az elkövetési módszerek gyors fejlődése és a visszaeső bűnözők aktívabbá válása a bűnüldöző szervek stratégiájának sürgős megváltoztatását tette szükségessé. Emellett a Belügyminisztériumnak is folyamatosan gyarapodtak a feladatai, így a rendőrtisztek képzésének felsőfokú, főiskolai szintre emelése szükségszerű lépés volt. A Rendőrtiszti Akadémia és az Idegennyelvi Főiskola jogutódjaként létrejött a Rendőrtiszti Főiskola. Az MSZMP KB 1969. november 29-i határozatának megfelelően a belügyminiszter döntést hozott a főiskola létrehozásáról, a tisztképzés színvonalának emeléséről és a belügyi tudományos munka központi szervezéséről, irányításáról. Dr. Györök Ferenc r. ezredes vezetésével megalakult az előkészítő bizottság. Feladata volt a főiskola szervezetére, elhelyezésére és tantárgyi struktúrájára való elképzelések kimunkálása, bevonva a BM illetékes szakterületeinek vezetőit, valamint az MM és az IM érintett részlegeit. A BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség, valamint az MM Egyetemi és Főiskolai Főosztályának segítségével jelentősen hozzájárult a főiskolai rendőrtisztképzés elfogadtatásához.

A Rendőrtiszti Főiskolát az Elnöki Tanács 1970. évi 39. számú törvényerejű rendelete alapította. A rendelet a főiskola feladatául a belügyminiszter által meghatározott tiszti, köztisztviselői és közalkalmazotti munkakörök betöltésére alkalmas, magas szakmai képzettségű rendőrtisztek felkészítését, valamint az Igazságügyi Minisztérium büntetés-végrehajtási tiszti állományának utánpótlás-biztosítását jelölte meg. A főiskola alapvető

⁵ Sallai János: A magyar rendészeti képzés története 1922–2017: rendőr altiszt (tiszthelyettes) és rendőrtiszt képzés a XX–XXI. században. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében.* Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, 2017. 112–123.

feladatait, működésének fő elveit a 4/1971. (X. 19.) BM rendelet és a 010/1971. BM számú parancs határozta meg. Ezek alapján 1971. szeptember 1-jén kezdte meg működését az intézmény. A rendeletben és a parancsban intézkedtek a parancsnok kinevezéséről, a szervezeti és működési szabályzatról, a jogi és igazgatási jellegű tárgyakat oktató főiskolai tanárok, tanszékvezetők és -helyettesek, valamint szakcsoportvezetők kinevezéséről, továbbá a főiskolai szakokról, a felvétel rendjéről, a tanulmányi és vizsgaszabályzatról, valamint azon tárgyak vizsgakövetelményeiről, amelyeket a tudományegyetemek állam- és jogtudományi karain oktatnak. A főiskola tanulmányi és vizsgaszabályzatát a 165/1971. (MK 22.) MM sz. utasításnak megfelelő külön szabályzat tartalmazta, amely szerint a hallgatók a tanulmányaik befejezése után államvizsgát tesznek, és oklevelet kapnak. A főiskolán szerzett oklevél – a képesítés általános fokozata szempontjából – más főiskolán szerzett oklevéllel egyenértékű.

A képzés hároméves nappali és négyéves levelező tagozaton folyt. A levelező képzés 1975-ben a belügyminiszter 022/1973. számú utasítására kezdődött meg. Az intézmény felügyeletét a belügyminiszter látta el.

A főiskolai képzés

Az intézmény fennállásának 40 éve alatt (elődintézményéhez, a RAK-hoz hasonlóan, amely utolsó évfolyamát 1974. december 7-én bocsátotta ki, és ezzel párhuzamosan természetesen már a főiskolai képzés is működött) mindig és kizárólagosan a rendvédelmi szervek felsőfokú állami és szakmai végzettséget igénylő utánpótlása képzésének szolgálatában állt. Korábban belügyminiszteri jóváhagyással, majd 1999-től kezdődően – a magyar felsőoktatásban megtalálható főiskolai, illetve egyetemi szintű szakokkal megegyezően, kormányrendeletben meghatározott módon – a rendvédelmi felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiben rögzítetteknek megfelelően folyt a képzés. Az 55/1999. (III. 31.) Korm. rendeletben a korábbi főiskolai szakok a gazdaságvédelmi, majd később a katasztrófavédelmi szakokkal bővültek. A gazdaságvédelmi szakon a képzés levelező tagozatos munkarendben 2000-től, nappali tagozaton 2001-től valósult meg. 2004-ben vált teljessé a rendvédelmi szervek számára folyó képzések palettája a katasztrófavédelmi szak indításával. A biztonsági terület képzése 2006-tól kezdődően már a civil biztonsági szférára is kiterjed.

Alap- és mesterképzés

A főiskola 2002-ben – a felsőoktatási törvényben előírtak előtt egy évvel – átállt a tanulmányok kreditrendszerű nyilvántartására. A 2006/2007. tanévtől pedig az eddigi lineáris felsőoktatási képzési struktúra helyett, a bolognai folyamat következményeként, a főiskola alapképzési struktúrája megváltozott. A főiskola meghirdette a bűnügyi igazgatási szakot három (bűnügyi, gazdaságvédelmi, pénzügynyomozói) szakiránnyal és a rendészeti igazgatási szakot nyolc (biztonsági, büntetés-végrehajtási, határrendészeti, igazgatásrendészeti, katasztrófavédelmi, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, vám- és jövedéki igazgatási) szakiránnyal. A levelező tagozatos munkarendben meghir-

detett biztonsági szakirányon 2009-től választható az információbiztonsági specifikáció, valamint a katasztrófavédelmi szakirány (ugyancsak a levelező tagozatos munkarendre felvettek számára) tűzvédelmi specifikációval gazdagodott.

Több évtizedes törekvés vált valóra a 2008/2009. tanévben először induló rendészeti vezető mesterszak meghirdetésével.

Jelentkezés és felvétel a Rendőrtiszti Főiskola alapképzési szakjaira

Az 1970-es években teljes mértékben „zárt beiskolázású” volt az intézmény. Elsősorban a rendőrség hivatásos tiszthelyettesi állományának biztosított továbbtanulási lehetőséget. A beiskolázás az akkori káderpolitikai elképzelések (mai elnevezéssel: pályaiív) alapján, az állományilletékes parancsnok kezdeményezésére a Belügyminisztériumon keresztül realizálódott. Az 1980-as évek közepén fogalmazódott meg a szándék a magyar felsőoktatáshoz igazodás gyakorlata szerinti felvételi eljárások követésére. Így az 1980-as évek végétől kezdődően a Rendőrtiszti Főiskola felvételi eljárásának rendje, hasonlóan a magyar felsőoktatás valamennyi intézményéhez, kormányrendeletben előírtaknak megfelelően történik.

Az eljárás általános rendjétől eltérő követelményeket – a felsőoktatási törvény felhatalmazása alapján – az intézményt fenntartó miniszter határozza meg. Ezeket a követelményeket minden évben a *Felsőoktatási felvételi tájékoztató*ban hirdetik ki. Így a miniszter határozza meg a szakok, szakirányok felvételi keretszámait és a jelentkezés különös feltételeit. A főiskola esetében különös feltételnek tekintendő az, hogy az intézménybe jelentkező polgári pályázóknak pályaalakmassági vizsgálatokon kell részt venniük. Ez a vizsgálat három területre terjed ki: egészségi, pszichológiai és fizikai-kondicionális. A szakok, szakirányok felvételi ponthatárát elérők közül azok a pályázók nyerhetnek felvételt, akik ezen vizsgálatok elvárásainak megfelelnek. Felvételi ponthatár alatt, illetve „nem alkalmas” minősítéssel a főiskolára senki sem vehető fel.

Ugyancsak sajátos feltételnek tekinthető az, hogy a rendvédelmi pálya jellegéből fakadóan az intézménybe jelentkező polgári pályázókkal szemben fokozottabb erkölcsi követelményeket támaszt, amelyek a rendvédelmi szerveknél szolgálatot teljesítő hivatásos, közalkalmazotti, illetve köztisztviselői munkakörben dolgozókkal szembeni elvárásokból fakadnak. Ezért a jelentkezők (a velük közös háztartásban élőkkel együtt) tanulmányaik megkezdése előtt – tudtukkal és hozzájárulásukkal – biztonsági ellenőrzésen esnek át. Akik ehhez az ellenőrzéshez nem járulnak hozzá, illetve az ellenőrzés számukra elmarasztaló eredménnyel végződik, nem nyerhetnek felvételt a főiskolára. A pályázóknak arról is nyilatkozniuk kell, hogy végzésüket követően az ország bármely részén vállalják a szolgálatteljesítést.

További különös feltétel, hogy a nappali tagozatra felvett hallgatók tanulmányaik megkezdése előtt többhetes kötelező alapkiképzésen vesznek részt. Az alapkiképzés általában augusztus közepén kezdődik.

A fenntartó miniszter sajátos feltételként határozza meg azt is, hogy a különböző munkarendben (nappali, levelező) folyó képzések közül melyek azok a szakirányok, amelyekre csak a rendvédelmi szerveknél hivatásos állományvisztonnyal rendelkezők jelentkezhetnek. Ezek az úgynevezett *zártpályás* szakirányok. Az intézményben a leve-

lező tagozatos munkarendű képzésben mindegyik rendvédelmi szerv számára folytatott képzés ilyennek minősül, így erre a tagozatra polgári pályázók jelentkezését nem fogadja a főiskola.⁶

A képzés Bologna-kompatibilis modernizációja

Gyorsan változó világunk és a globalizáció a magyar felsőoktatást is komoly kihívások elé állította az elmúlt két évtizedben. Sőt e kérdésről nem is beszélhetünk múlt időben. Az oktatás iránt megnövekedett a társadalmi igény, megváltozott a gazdaság, fokozódtak a munkaadók elvárásai is: a tudás a versenyképesség alapjává vált. Ezekre válaszul Európa számos országában reformfolyamatok indultak meg az 1990-es években. E reformtörekvéseknek szabott közös irányt 1999-ben *Az Európai Felsőoktatási Térség – Európa oktatási minisztereinek közös nyilatkozata* (a továbbiakban: Bolognai Nyilatkozat), amelyet 29 ország, köztük hazánk képviselője írt alá.

A nyilatkozat célul tűzte ki, hogy aláírói 2010-re egy egységes Európai Felsőoktatási Térséget hoznak létre, és összehangolják, összehasonlíthatóvá teszik felsőoktatási rendszereiket.

A Bolognai Nyilatkozat nem nemzetközi jogi szerződés, hanem az aláírók önkéntes kötelezettségvállalása. A bolognai folyamatban jelenleg 45 ország vesz részt, köztük mind a 27 EU-tagállam. Bár a nemzeti oktatáspolitikákra az Európai Uniónak nincs közvetlen befolyása, az Európai Bizottság mégis egyre aktívabban vesz részt a folyamatban, mert hozzájárul a versenyképes, tudásalapú európai gazdaság kialakításához és a munkaerő szabad mozgásának biztosításához. Az Európai Unió oktatáspolitikája tehát bátorítja és ösztönzi a nemzetközi képzési rendszerek közeledését, mert ez biztosítja, hogy a közösségi állampolgárok bármelyik tagállamban akadálytalanul továbbtanulhassanak, illetve munkavállalóként kamatoztathassák megszerzett ismereteiket, szakképzettségüket. A bolognai idea Európában és ezen belül Magyarországon is az elmúlt időszak legnagyobb ívű felsőoktatási modernizációs folyamatát indította el.

Magyarország is elkötelezte magát, hogy részt vesz az Európai Felsőoktatási Térség kialakításának feladataiban és annak részeként a többciklusú képzési rendszer bevezetésében. Az eltelt időszakban a bolognai folyamat megvalósítása terén a magyar felsőoktatás már eddig is számos eredményt ért el. A további átalakulás jogszabályi hátterét a 2006. március 1-jén életbe lépett, a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény biztosítja, és bátran kijelenthető, hogy a készülő, új felsőoktatási törvény fogja kiteljesíteni.

A felsőoktatási reform fő eleme a többciklusú képzési rendszerre történő átállás. A magyar felsőoktatás duális szerkezetű volt. Ezt a szisztémát az egymástól független, 3–4 éves, gyakorlatorientált főiskolai és a 4–6 éves, elméletorientált egyetemi képzések alkották, amelyekben 214 szakon főiskolai, valamint 199 féle egyetemi szintű végzettséget és szakképzettséget lehetett szerezni. A duális rendszerben a képzések nem épültek egymásra, az egyetemi szintű tanulmányoknak nem volt előfeltétele a főiskolai szintű végzettség megszerzése. A főiskolai oklevéllel rendelkezők csak komoly nehézségek

⁶ Sallai (2017) i. m. 102.

arán, kiegészítő tanulmányokkal, számos különböző vizsga letételével szerezhettek egyetemi végzettséget. E rendszerben tehát a diáknak már 17–18 évesen döntenie kellett, mit és milyen formában kíván tanulni. Sem a szakok, sem a képzési szintek között nem volt biztosítva az átjárás.

Az új, többciklusú képzési szerkezet a tömegesedő oktatás kihívásaihoz igazodóan szélesebb alapozású. Alkalmazkodik a munkaerőpiac változó igényeihez, az egész életen át tartó tanuláshoz igazodóan általános ismeretek, készségek, képességek és a szakmai kompetenciák, valamint a munkába álláshoz szükséges szakmai gyakorlat megszerzése is biztosítható. A szakmai specializálódásra, elmélyülésre és az új végzettségi szint megszerzésére a mesterszakokon, a tudományos ismeretek megszerzésére pedig a mesterszak elvégzése után a doktori képzésben van lehetőség.

A bolognai folyamat a főiskolán

A bolognai folyamatból adódó kötelezettségek értelmében 2006-tól (felmenő rendszerben) a rendszet területén korszerű – lineáris és többciklusú – felsőoktatási intézmény jött létre. Az alapképzésben, vagyis az EU-kompatibilis rendészeti felsőoktatás első képzési főciklusában felsőoktatási alappozítást (*BA*) és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehet szerezni. Az elsőre épülő második képzési főciklus mesterfokozatot (*MA*) és azt igazoló rendészeti mesteroklevelet eredményez. A bolognai folyamatban a korábbi szakok, nevezetesen a bünyügyi nyomozó, a gazdaságvédelmi nyomozó és a pénzügyi nyomozó szakok a *bünyügyi igazgatási szak* szakirányává váltak, ugyanígy a *rendészeti igazgatási szakon* a korábbi büntetés-végrehajtási, a határrendészeti, az igazgatásrendészeti, a katasztrófavédelmi, a közlekedésrendészeti, a közrendvédelmi és a vámigazgatási szakok váltak szakirányokká. Az alapszakokon megszerezhető képesítések a következők: bünyügyi igazgatási szervező, rendészeti igazgatási szervező, feltüntetve a választott szakirány is. A megszerzett *BA*-képesítés birtokában a végzettek hivatásos tisztként, köztisztviselőként vagy közalkalmazottként megkezdhetik szolgálatukat a rendészeti szerveknél vagy a magánbiztonsági szférában, illetve folytathatják tanulmányaikat a főiskola saját mesterszakán vagy az együttműködő egyetemek adekvát mesterszakjain.

A Rendőrtiszt Főiskolán 2008 szeptemberében kezdődött mesterképzés szakja: a *rendészeti vezető mesterképzési szak*. A megszerzhető képesítés: *okleveles rendészeti vezető*. Az *MA*-képesítés birtokában a végzettek elkezdhetik vagy folytathatják szakmai munkájukat a rendészeti szerveknél vagy a magánbiztonsági szférában.⁷

A rendészettudományi kar épülete

A Rendészettudományi Kar (RTK) campusát 1927-ben építették és szentelték fel az Isteni Szeretet Leányai Kongregáció számára. A nővérek a háború alatti időket a rendházban töltötték, egészen az 1950. évi kitelepítésig. Az egykori kápolnában, az RTK dísztermé-

⁷ Szabó Andrea: *A bolognai folyamat és hatása a rendészeti felsőoktatásra az Európai Unióban*. PhD-értekezés. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, 2013.

ben az álmennyezet fölött ma is megtalálhatók az eredeti freskók. A rendházat tervező építésznek, Kiss Józsefnek olyan épületet kellett alkotnia, hogy temploma a világi hívők részéről is mindenkor látogatható legyen, de fontos szempont volt az is, hogy a rendház lakott részei elzártak maradjanak. A Széchenyi-hegy tetején, egy erdős-sziklás meredek területen kellett alkalmas, védett helyet kiválasztani, ahonnan a kilátás is gyönyörű. Az épületnek 72 lakószobája, egy nagy gyűlésterme és két étterme volt.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem megalakulása – 2012. január 1.

„Az Országgyűlés olyan egyetemet alapít, amely az eljövendő generációk számára a haza szolgálatának, védelmének, szeretetének és a közjó iránti elkötelezettségnek emblematikus intézménye, a közszolgálat akadémiája lesz.”

(Idézet az Országgyűlés 2011. márciusi ülésének miniszteri expozéjából)

Az Országgyűlés 2011. március 16-i döntése nyomán a Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2012. január 1-jétől a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE), a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) és a Budapesti Corvinus Egyetemből kiváló Közigazgatás-tudományi Kar (BCE KIK) integrációjával jött létre.

A 2015. február 1-jén létrehozott Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar a 2012. január 1-jén megalakult Nemzeti Közszolgálati Egyetem legfiatalabb kara, amelynek rendeltetése a közigazgatási szervek diplomáciai és egyéb nemzetközi feladatainak ellátásához szükséges utánpótlás biztosítása, a külképviseleti és európai uniós intézményekben dolgozó szakemberek felsőfokú képzése, valamint szakirányú át- és továbbképzésében való közreműködés. A kar a közszolgálat különböző hivatásrendjeihez igazodó szakokkal, szakirányokkal rendelkezik, amelyek biztosítják az egyes hivatásrendekhez kapcsolódó speciális ismeretek átadását.

Ennek megfelelően a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar kutatásokat folytat, illetve szervez különösen a közigazgatás-tudomány, a biztonságpolitika, a védelempolitika, a hadtudomány és a rendészettudomány nemzetközi vonatkozásaiban, továbbá a nemzetközi kapcsolatok, a nemzetközi jogtudomány, az európai tanulmányok, az uniós jog, a külügyi és külgazdasági, valamint a nemzetközi közszolgálati kapcsolatok, a diplomáciatörténet és a modern diplomáciai ismeretek vonatkozásában.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem magas szintű alap- és mesterképzések nyújtásán túlmutató célkitűzéseiként szerepeltek már 2011-ben is:

- a közös közszolgálati értékrend (ethosz) közvetítése és erősítése;
- az állam működésének tágabb összefüggéseit átfogó alapozó modul kialakítása;
- a hallgatók számára szélesebb képzési paletta nyújtása a karok közötti áthallgatás és átoktatás lehetőségeivel;
- a tanszékek és intézetek együttműködésével új képzésfejlesztési lehetőségek kiaknázása;
- új államtudományi doktori programok létrehozása (a közigazgatási és a rendészeti területen ma nincs doktori képzés);
- a nemzetközi tanulmányi lehetőségek bővítése;

- az állami külszolgálat tisztviselői utánpótlási képzésének (diplomáciai képzés) beindítása;
- összehangolt továbbképzési és vezetőképzési rendszer kialakítása a közszolgálatban;
- a közszolgálati életpályák közötti átlépés (mobilitás) képzési támogatása (azaz átképzési programokkal biztosítani, hogy a volt hivatásosok a közigazgatásban folytathassák közszolgálati pályájukat);
- az állam újjászervezésének és a közigazgatás fejlesztésének magas szintű képzési és kutatási intézményévé válása;
- a közszolgálati képzési és kutatási erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodás.

A Parlament felsőházi termében ünnepélyes keretek között alakult meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Az eseményen beszédet mondott Orbán Viktor, amelyben kiemelte, „[h]a valaki visszatekint az időben, azt láthatja, hogy a magyar egyetemek alapítása gyakran válságokhoz kötődik”. A miniszterelnök az egyetem alapító ünnepségén beszédében hangsúlyozta, hogy olyan fiatalokat akarnak képezni, akik képesek biztonságossá tenni Magyarországot, akik élethivatásuknak tekintik a köz szolgálatát. Hozzátette, hogy az intézmény megalapítása igazolja: van erőnk, és életben fogunk maradni, nagy céljaink vannak, és el is fogjuk érni őket.⁸

Az új egyetemen a katonai, rendészeti és civil képzést egyesítik. Patyi András, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora úgy fogalmazott, hogy az összevonás úgy történt meg, hogy a karok belső integritása nem sérült. Hozzátette: a jövőben nemcsak a tudásbázis egységesítésére van szükség, hanem a tudásanyag radikális bővítésére is azért, hogy az egyetem biztos háttérére lehessen az államnak. Beszéde végén nyomatékosította: biztos abban, hogy az egyetem segítségével megteremthető a jó közigazgatás és vele a jó állam. A válság háttéréről szólva rámutatott, hogy a problémák nagy része a magyar állam gyengeségéből fakad. A közérdek a magánérdekek mögé szorult, az összefogás helyett széthúzás, önzés, kapzsiság, spekulációs szélhámosság uralta el az életünket, és valljuk be – fűzte hozzá –, sok esetben az állam működését is. „Ha valaki visszatekint az időben, azt láthatja, hogy a magyar egyetemek alapítása gyakran válságokhoz kötődik” – mondta Orbán Viktor. Hangsúlyozta, hogy a mai gondok eltörpülnek ugyan elődeinké mellett, de az európai válság ma is arra készítet bennünket, hogy megerősítsük a magyar államot. Ennek következményeivel szembesítenek minket az euróválság és Magyarország gondjai is – szögezte le. Elmondta, közös cél, hogy egy korszerű államot építsenek, biztos alapot nyújtva a polgároknak.

A kormányfő hangsúlyozta, hogy a 21. század versenyében olyan államra van szükség, amely képes érvényesíteni Magyarország érdekeit a nagyvilágban, képes segítséget nyújtani polgárainak, és szélesre tárja a kaput a nemzet tehetségei előtt. A szemünk előtt egy olyan állam lebeg, amely erős, méltányos és tisztelendő, mert a közérdeket rendeli a magánérdek elé. Történelmi jelentőségűnek nevezete azt a lépést, amely révén a közszolgálat legfontosabb területeire mostantól egységes egyetemi rendszerben képeznek embereket. Az, hogy új egyetemet alapítunk, mutatja, hogy van jövőnk, végre újra bízunk magunkban, és lesz erőnk kilábalni a nehézségekből – zárta beszédét a miniszterelnök.

⁸ Megalakult a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Józsefváros.hu, 2012. 01. 12.

Az ünnepség keretében Kövér László házelnök átadta a Nemzeti Közszerológati Egyetem alapító nyilatkozatát, Navracscs Tibor, Hende Csaba és Pintér Sándor miniszterek pedig az egyetemi jelképeket adták át Patyi András rektornak.

Felhasznált irodalom

- Megalakult a Nemzeti Közszerológati Egyetem. *Józsefváros.hu*, 2012. 01. 12. Online: <https://jozsefváros.hu/hir/718/megalakult-a-nemzeti-kozszerológati-egyetem>
- Sallai János: A magyar rendészeti képzés története 1922–2017: rendőr altiszt (tiszthelyettes) és rendőrtiszt képzés a XX–XXI. században. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, 2017.
- Sallai János: Rendőrképzés: a rendőrség államosítása (1920) után. In Cziprián Kovács Loránd – Kozma Csaba (szerk.): *A második erdélyi nemzetközi közgazgatás-tudományi konferencia magyar nyelvű tanulmányai*. Kolozsvár, Accent, 2018.
- Sallai János: *A magyar rendészet története*. Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa, 2019.
- Szabó Andrea: *A bolognai folyamat és hatása a rendészeti felsőoktatásra az Európai Unióban*. PhD-értekezés. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, 2013.

Visszaemlékezés a Rendőrtiszti Főiskola parancsnokaira, akik már nincsenek közöttünk

Az RTF alapítója: Györök Ferenc

Sallai János⁹

A rendőrtisztviselői képzés a rendőrség centralizálása és a vidéki rendőrségek államosítása (1920) után 1922-ben vette kezdetét.

Korábban – a dualizmus idején – az 1883. évi I. törvénycikk alapján egységes magas követelmények (jogi, államtudományi végzettség) vonatkoztak a rendőrtisztviselők rendőrségbe felvételekor a kapitányok, felügyelők, tisztviselők számára.

1922. november 22. után, amikor az első rendőrtisztviselői szaktanfolyam tanévnyitója lezajlott, az ME rendelet alapján képezték az állami rendőrség felügyelői, fogalmazói és detektívkara állományát. Ezt követően a rendőrtisztviselő szaktanfolyamokkal állandóvá, egyetemessé és intézményessé tették a rendőrtisztek oktatását, felkészítését.

A fenti folyamatnak vetett véget a II. világháború és az azt követő politikai rendszerváltás, amelynek eredményeként a két világháború között felkészített és szakmai tapasztalatokra szert tett rendőrtisztviselői állományt eltávolították, illetve egy része a szovjetrendszer közeledtével elmenekült az országból.

A megváltozott politikai helyzet a rendőrségre is nagy hatással volt. A II. világháború után a rendőrhiány, illetve az elburjánzó bűnözés a politikai vezetést gyors döntések meghozatalára kényszerítette. Teljesen új környezetből, a korábbihoz képest lényegesen képzetlenebb munkás- és parasztfiatalok köréből kellett kiválogatni a végrehajtó rendőri és rendőrtiszti állományt, és az általános ismertek (történelem, mennyiségtan, fogalmazás, helyesírás, földrajz) gyors elsajátítása mellett a szakmai (kriminalisztikai, közbiztonsági, bünyügyi, igazgatásrendészeti, katonai) tantárgyak ismeretanyagaival felvértezve kellett szolgálatba állítani őket.

Az 1950-es évek után, az 1960-as évek végére a társadalom felépült a II. világháború romjaiból, és egy magasabb színvonalú, hatékonyabb rendőrséget igényelt. Ennek egyik politikai megnyilvánulása, hogy az MSZMP 1969. november 28-i határozata értékelte a BM addigi tevékenységét, kiemelte a „belügyi szervek káderállománya képzettségének a magasabb színvonalra emelését”.¹⁰ Emellett a következőkre hívta fel a BM-vezetők figyelmét:

- jobban tartson lépést a társadalom fejlődésével, elemezze a bűnözést, állítsa előtérbe a bűnmegelőzést;
- tegyen különbséget a rendszer kritikussai és az ellenségei között;
- határozottan intézkedjen az állam ellen támadókkal szemben;
- fordítson nagyobb gondot a népgazdaság védelmére;

⁹ A szerző r. ezredes, tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közszolgálati egyetem Rendészettudományi Kar.

¹⁰ Györök Ferenc: A Rendőrtiszti Főiskola szerepe a Belügyminisztérium előtt álló feladatok megoldásában. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, 9. (1971), 8.

- határozottabban lépjen fel a visszaesőkkel és az erőszakos, garázda magatartást tanúsítókkal szemben;
- szélesítsék és mélyítsék a tömegekkel a kapcsolatot;
- tekintsék fő feladatnak a szocialista törvényesség maradéktalan érvényesítését;
- fordítsanak kiemelt figyelmet a káderképzés és a vezetés magasabb színvonalra való emelésére!¹¹

A fenti MSZMP-feladatszabás hatást gyakorolt a belügyi vezetésre, aminek jeleire nem kellett sokat várni. A korszak politikai intézményrendszere működéséből adódóan a kérdéssel legközelebb a Belügyminisztérium kollégiuma foglalkozott, amely 1970. május 8-i ülésén döntött a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) létrehozásáról, a rendőrtisztképzés színvonalának emeléséről és az ezt kiszolgáló belügyi tudományos tevékenység központi megszervezéséről. A korszak szokásai szerint az állampárt megkerülhetetlen volt, ennek szellemében az „MSZMP Politikai Bizottsága 1970. június 2-án tartott ülésén foglalkozott a fegyveres erők és fegyveres testületek helyzetével, köztük a képzés, továbbképzés kérdésével. Ezt követően Fock Jenő, a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke 1970. július 2-i átiratában kezdeményezte a kormánya nevében a Belügyi Főiskola létesítéséről szóló törvényerejű rendelet megalkotását.”¹² Az elnevezés az általánossága miatt egy rövid ideig vita tárgya volt, amely során névként felmerült az Igazgatási-Tiszti Főiskola, Jogi Főiskola, Kriminálisztikai Főiskola, Korvin Ottó Főiskola, Münnich Ferenc Főiskola, de végül a *Rendőrtiszti Főiskola* elnevezés bizonyult meggyőzőnek. Itt jegyzem meg, hogy az 1947-ben készült tervek során ezzel az elnevezéssel akarták létrehozni a rendőrtisztképzés intézményét, de végül a Rendőr-akadémia (RAK) elnevezésre esett a választás. A RAK megnevezés ellenére az első tisztavatásról szóló tudósításban a Rendőrtiszti Főiskola¹³ elnevezés szerepelt a párt akkori szócsöve, a *Szabad Nép* hasábjain.

Az RTF alapvető feladatait, működésének főbb elveit alapító okmányai, az 1970. évi 39. tvr.,¹⁴ a 4/1971. (X. 19.) BM-MM számú együttes rendelet és a 010/1971. sz. BM parancs¹⁵ határozták meg.

Az RTF részletes feladatait a létrehozása után kiadott, szigorúan titkos minősítésű, ideiglenes SZMSZ a következőképpen határozta meg:

- „a) Magas fokú általános műveltséggel, politikai és szakmai ismeretekkel rendelkező belügyi tisztek képzése. A világnézeti, jogi, szakmai, tudományos ismeretek olyan elméleti és gyakorlati szintű oktatása, amely képessé teszi a hallgatókat a szakismeretek elsajátítására, alkalmazására, a belügyi munkát érintő szaktudományok eredményeinek megismerésére és felhasználására.
- b) Biztosítja a meghatározott tiszti munkakörök betöltéséhez szükséges főiskolai szintű képzést, a középszintű rendőrtisztképzést, a tiszti állomány tanfolyamokon történő továbbképzését.

¹¹ Györök Ferenc: A szocialista rendőrtisztképzés három évtizede. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, 16. (1978), 9.

¹² Visszatekintés a múltba. *Magyar Bűnüldöző*, 2. (2011), 2.

¹³ Törzstisztekké és tisztekké avatta Kádár elvtárs a Rendőrtiszti Főiskola végzett hallgatóit. *Szabad Nép*, 1949. 12. 10.

¹⁴ Az RTF alapító okirata szintén aktuális 2020-ban, hisz ez évben ünnepeljük a kiadott tvr. 50. évfordulóját.

¹⁵ A parancs szerint 1971-től a következő szakokon kellett az oktatást megkezdeni: politikai nyomozói, katonai elhárítói, idegen nyelvi, igazgatásrendészeti, bűnügyi nyomozói, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, büntetés-végrehajtási.

- c) Gondoskodik valamennyi belügyi tanintézetben és szervezetszerű tanfolyamon az idegen nyelvek oktatásáról.
- d) Ellátja a BM hivatásos tisztképző iskoláin, valamint a Magyar Néphadsereg felsőfokú tanintézeteiben az állambiztonsági ismeretek oktatását.
- e) Segíti a belügyi szaktudományok fejlesztését, előmozdítja a tudományos káderképzést, részt vesz a kutatómunkában, figyelemmel kíséri, műveli és közreadja a tudományos kutatómunka eredményeit.
- f) Az oktató-, nevelőmunkában felhasználja a belügyi szervek, az egyes szakszolgálati ágak gyakorlati tapasztalatait.”¹⁶

Ezt a dokumentumot a főiskola alapító parancsnoka, Dr. Györök Ferenc ezredes írta alá, akit addigi pályafutása, elkötelezettsége alapján neveztek ki elsőként erre a beosztásra, és látta ezt el több mint másfél évtizedig. A rendőrtisztképzés főiskolai beindításáról készült első jelentés¹⁷ szerint az alapító főiskolai parancsnoknak több nehézséggel kellett szembenézni, amelyet ő sikeresen leküzdött. A jelentés szerint az első hallgatói¹⁸ évfolyam Csopakon¹⁹ kapott katonai felkészítést, amelyet a részt vevő hallgatók sikeresen teljesítettek. A főiskola bázisán beindult oktatáshoz a tananyagok rendelkezésre álltak, ugyanakkor jelentős szakember- és oktatóhiánnyal kezdődött az első főiskolai tanév. A hallgatók körében nagy érdeklődést váltott ki az elsőként itt tanulható pszichológia tantárgy. A tantárgyak oktatásához szükséges szemléltető anyagok döntően rendelkezésre álltak, a hiányzókat folyamatosan pótolták. Az elhelyezési nehézségeket is megpróbálták orvosolni. A jelentést aláíró Dr. Györök Ferenc élete az iskola alapításától a nyugdíjazásáig a főiskolával egybeforrott.²⁰

Györök Ferenc esetén a „tehetséges, szorgalmas, vidéki fiatalember és a kor egymásra találtak. Az új rendnek szüksége volt a hozzá hasonló törekvő, a megismerést, a tanulást élete végéig programszerűen nemcsak kötelességként, hanem örömforrásként élvező, elkötelezett és szorgalmas fiatalokra, neki pedig az új világ nyitott teret az önmegvalósításra.”²¹

Györök Ferenc életét 1928-ban Alcsúton, fegyveres pályafutását 1949-ben Győrben kezdte el. Szülei egyszerű munkások voltak, apja Györök Ferenc ács segédmunkásként, majd a Weiss Manfréd csepeli gyárban segédmunkásként, raktárosként dolgozott, 1945 után a Földrendező Tanács elnöke lett, ezután földet bérelt és ott gazdálkodott. 1948 után a Könnyűfémgyárban párttitkár volt, majd nyugdíjba vonulásáig a megyei tanács tervosztályát vezette. Édesanyja, Józsa Margit háztartásbeli és üzemi dolgozó volt.

¹⁶ *A Rendőrtiszt Főiskola ideiglenes Szervezeti és működési szabályzata*. Budapest, Rendőrtiszt Főiskola, 1972.

¹⁷ 015-183/1971. sz. jelentés. RTF. Budapest, Magyar Nemzeti Levéltár, 1971. XI-b. ai.–304-/1971.

¹⁸ 188 fő nappali szakos hallgató.

¹⁹ Az RTF-en hosszú ideig gyakorlat volt, hogy a bevonulós hallgatói állomány alapfelkészítése Csopakon történt meg.

²⁰ Sallai János: Györök Ferenc és a rendőrtisztképzés. In Madai Sándor – Pallagi Anikó – Polt Péter (szerk.): *Sic itur ad astra. Ünnepi kötet a 70 éves Blaskó Béla tiszteletére*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020.

²¹ Németh Zsolt: Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy, az első parancsnok. In *Tanulmányok Györök Ferenc tiszteletére a rendészeti felsőoktatás köréből*. Budapest, RTF, 2006.

Györök Ferenc feleségével a szolgálati helyén ismerkedett meg, és mivel annak idején sem dolgozhatott férj és feleség egy szolgálati helyen, ezért feleségét áthelyezték a Magyar Néphadsereghez, ahol nyugdíjba vonulásáig szolgált. Házasságuk során két gyermekük született,²² akik szintén a hivatásos szolgálatot választották.

Györök Ferenc a II. világháború előtt a korszaknak és származásának megfelelően négy elemi és négy polgári iskolát végzett, majd 14 évesen a Weiss Manfréd Acél- és Fém-műveknél kifutóként kezdte pályafutását, ahol később 1943–1944-ben lakatos tanonc lett. Innen Budapest bombázása miatt családjával (anyjával, apjával és György nevű öccsével) visszaköltöztek Alcsútra, a nagypapjához. Itt a fiatal Györök Ferenc kezdetben a vegyeskereskedésben volt mindenek-kifutó, majd apja bérelt földjén dolgozott 1949-ig, amikor a DÉFOSZ megyei szervezetének lett agit. prop. titkára. Fegyveres pályafutása itt kezdődött, amikor behívták tényleges katonai szolgálatra, lövésznak a Magyar Néphadsereg győri alakulatához. Az akkori környezettanulmány szerint már a honvédségnél kitűnt társai közül képzettségével, szervezőképességével, és szabadidejében állandóan tanult.²³

Pályafutása ezt követően gyökeres fordulatot vett, szolgálatot vállalt az Államvédelmi Hatóságnál, ahol 1950-ben egy hónapos tiszti iskolát végzett. Szolgálati pályafutásának főbb állomásai:

- Államvédelmi Hatóság Katonai Főosztály: 1950-től operatív tiszt, 1951-től osztályvezető-helyettes, majd pártinstruktor.
- Pártfőiskola, hallgató: 1953–1955.
- BM Pártbizottsága, osztályvezető: 1955–1956.
- Honvéd Forradalmi Ezred, karhatalmista: 1956.
- BM Vizsgálói Főosztály, vizsgáló: 1957.
- Székesfehérvári Városi és Járási Kapitanyság, kapitányságvezető: 1957–1958.
- BM-főiskola, Moszkva hallgatója: 1958–1962.
- BM II. Csoportfőnökség 1–2. osztálya, osztályvezető: 1962–1966.
- A budapesti rendőrfőkapitány bünyügyi helyettese: 1966–1970.
- Rendőrtiszti Főiskola parancsnoka: 1970–1986.
- Szolgálati nyugdíjba vonult: 1986.²⁴

Györök Ferenc szakmai előmenetelét a rendfokozati előléptetések is követték. Így jutott el az első tiszti rendfokozattól a rendőr tábornoki kinevezésig:

- első tiszti rendfokozata: 1950 – alhadnagy;
- 1951 – hadnagy;
- 1952 – főhadnagy;
- 1955 – százados;
- 1960 – őrnagy;
- 1963 – alezredes (soron kívül);
- 1968 – ezredes (soron kívül);
- 1979 – r. vezérőrnagy (tábornok).

²² Katalin 1953, Ferenc 1955.

²³ ÁBTL 2.8.1. – 12411. ifj. Györök Ferenc környezettanulmány, 1950.

²⁴ ÁBTL 2.8.1. – 12411. Személyi adatlap. Dr. Györök Ferenc.

A pártfőiskolán írt minősítésben kiemelték Györök Ferenc jó képességét, elméleti érzékét, logikus gondolkodását és azt, hogy nagy szorgalommal, könnyen tanul. Széles érdeklődési körrel rendelkezik, sokat olvas. Komoly, megfontolt magatartást tanúsít, szerény ember.²⁵

A Belügyminisztériumban 1962-től osztályvezetői beosztásban nagy igyekezettel és érdeklődéssel dolgozott, aminek eredményeként gyorsan beilleszkedett, és azt követően „otthonosan mozgott” feladatkörében. Már itt megmutatkozott a bűnügyi területen az ifjúságvédelem és a kriminológia iránt tanúsított tudományos érdeklődése. A róla itt készült minősítés szerint „[j]ól képzett, alkotó munkára alkalmas. Önálló gondolatokkal és véleménnyel rendelkezik.”²⁶ Valószínűleg a fenti tulajdonságaival és a későbbi budapesti rendőrfőkapitány bűnügyi helyetteseként végzett munkájával, illetve az abban az időben írt tudományos munkáival hívta fel magára előljáróinak a figyelmét.²⁷ Így például ebben az időben több interjú készült vele a budapesti közbiztonsági helyzetről, főleg az ifjúságot érintő problémákról. Az EMKE-aluljáróban kialakult helyzetről, a fiatalok által okozott rendbontásról a *Népszabadság* újságírójának kérdésére a következőket válaszolta: „Azt hiszem, túlzás állítani, hogy az EMKE-aluljáróban vagy bárhol Budapesten a közbiztonsági állapotok bizonytalanok. Ez viszont nem jelenti azt, hogy ne volna gondunk az a helyzet, ami az EMKE aluljáróban kialakult. [...] Jómagunk is láttuk, az EMKE-aluljáró a téli hónapokban munkakerülők, huligánok amolyan melegedőhelyévé lett, ezért kezdeményeztük akciónkat.”²⁸ Györök Ferenc BRFK-vezetőhelyettesi és ifjúságvédelmi munkája adott alapot arra, hogy amikor a rendőrtisztképzésben egy történelmi helyzet állt elő, és 1970-ben megszületett az RTF létrehozásáról szóló 1970. évi 39. tvr., a létrehozott főiskolának az egyes számú vezetőjévé választották.

Rendőrtiszti pályafutásának csúcscaként értékelhető a Rendőrtiszti Főiskola alapító parancsnoki kinevezése 1970-ben és tábornoki (vezérőrnagyi) kinevezése 1979-ben. A főiskolai parancsnoki kinevezése előtt készült minősítése szerint „munkáját nagy szorgalommal végzi, törekszik arra, hogy minél eredményesebben oldja meg az általa irányított területeken keletkezett feladatokat. Politikai, szakmai felkészültségénél fogva alkalmas feladatainak ellátására.”²⁹ Vezérőrnagyi kinevezésre a belügyminiszter javaslatára, az MSZMP Politikai Bizottság egyetértésével Lázár György miniszterelnök a következő sorokkal terjesztette fel a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének: „Elméletileg, gyakorlatilag jól képzett vezető. Komoly érdemeket szerzett a Rendőrtiszti Főiskola oktató-nevelő munkájának fejlesztésében. Elemző, értékelő munkája elmélyült. Komoly gondot fordít arra, hogy a Rendőrtiszti Főiskolán folyó oktató-nevelő munka tevékenyen hozzájáruljon a BM szervei előtt álló feladatok minél eredményesebb végrehajtásához.”³⁰ A tábornoki kinevezésére 1979-ben a Fegyveres Erők Napja alkalmából került sor.

Ugyanebben az évben (1979) készült az összefoglaló jelentés dr. Györök Ferencről a személyügyi miniszterhelyettes által. A jelentés szerint az előző (1974-es) minősítése óta a főiskola parancsnoka a pozitív tulajdonságait továbbfejlesztette. A főiskola vezetésében

²⁵ ÁBTL 2.8.1. – 12411. Személyi adatlap. Dr. Györök Ferenc. MDP-feljegyzés, 1953.

²⁶ ÁBTL 2.8.1. – 12411. Személyi adatlap. Dr. Györök Ferenc, 1963.

²⁷ Sallai (2020) i. m.

²⁸ A rendőrség megtisztította az EMKE-aluljárót a huligánoktól. *Népszabadság*, 1968. 02. 18.

²⁹ ÁBTL 2.8.1. – 12411. minősítés, 1969.

³⁰ Magyar Népköztársaság Minisztertanács 00303/TÜK. 1979.

nagy tapasztalatokra tett szert, a főiskolát jól irányítja. „Az oktatási, irányítási okmányok kidolgozásában kezdeményező, azonban következetes érvényesítésére még sokoldalúbb figyelmet kell fordítani.”³¹ A jelentés a továbbiakban kitér arra, hogy az RTF szakmailag jól képzett rendőrtiszteket bocsát ki a falai közül. Méltatja Györök Ferenc oktatássegítő tevékenységét és együttműködő készségét az ORFK-val és a III. és IV. Főcsoportfőnökségekkel. A miniszterhelyettes által szervezett értekezleteken aktív résztvevő, javaslataival, véleménynyilvánítással elősegíti a belügyminisztériumi döntések meghozatalát és a mindennapos vezetői munkát. Ugyanakkor a kandidátusi értekezésének³² megírásával és megvédésével adós maradt. Az összegző jelentés végső következtetése, hogy „[b]eosztásában megfelel. Törekedjen vezető-irányító munkájának tervszerűbbé tételére, a helyettesei és a tanzékvezetők közötti munkamegosztás javítására, a tanári kar pedagógiai egységének erősítésére, fordítson nagyobb gondot az utánpótlásra, törődjön még többet a főiskolán folyó káder- és személyzeti munkával, a főcsoportfőnökség szerveivel való együttműködés színvonalának emelésével.”³³

Györök Ferenc felkészültségét, példás szolgálati életútját jelzi, hogy pályafutása során számos kitüntetést kapott, továbbá több alkalommal részesült pénz- és tárgyjutalomban,³⁴ és vehetett részt külföldi jutalomutazásban. Főbb kitüntetései, elismerései:

- Szolgálati Érdemérem – 1953;
- Árvízvédelmi Emlékérem – 1954;
- Államvédelmi Érem arany fokozat – 1956;
- MPH-emlékérem – 1956;
- Közbiztonsági Érem arany fokozata – 1958;
- Szolgálati Érdemérem, 10 év – 1960;
- Szolgálati Érdemérem, 15 év – 1965;
- A Haza Szolgálatáért érdemérem arany fokozata – 1967;
- bolgár BM-érdemérem – 1969;
- Szolgálati Érdemérem, 20 év – 1970;
- Felszabadulási Jubileumi Emlékérem – 1970;
- 30 éves a Bolgár Népköztársaság BM-érdemérem – 1975;
- Szolgálati Érdemérem, 25 év – 1975;
- Vörös Csillag Érdemrend – 1976;
- Szolgálati Érdemérem, 30 év – 1980;
- Barátság érdemérem, Vietnám – 1981;
- Szocialista Magyarországért érdemrend – 1985;
- Magyar Köztársaság Érdemrend tisztii keresztje, katonai tagozat – 2003.

³¹ Összefoglaló. ÁBTL-2.8.1. – 12411.

³² Az 1974-es minősítésben feladatul szabták a kandidátusi cím megvédését, amire nem került sor.

³³ Összefoglaló. ÁBTL-2.8.1. – 12411.

³⁴ Aranyóra az 50., aranytőr az 55., aranygyűrű a 60. születésnapjára.

Györök Ferenc hivatásos pályája során mindig kiemelt figyelmet fordított egyéni felkészülésére,³⁵ folyamatosan bővítette tudását, képezte önmagát. Később a főiskola vezetőjeként szorgalmazta az oktatói állomány tudományos felkészítését és a hallgatók tudományos diákköri munkáját. Vezetői leterheltsége miatt ugyan nem sikerült a kandidátusi eljárás³⁶ befejezése, de ha lehetősége nyílt, folyamatosan publikált. Mindig fontosnak tartotta az RTF-en zajló tudományos háttérmunkát, amiben ő maga is élen járt. Egyedül és kollégáival írt tudományos közleményei:³⁷

- Csillag György – Patkoló Károly – Bűrös Lászlóné – Holczmann Gusztáv – Papdi Illés – Pajzs Miklós – Makovecz István – Kertész Imre – Györök Ferenc – Nyerges Lajos: A Belügyminisztérium munkájának fejlődéséről, 1945–1980. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 18. (1980), 4. 29–41.
- Déri Pál – Huszár Tibor – Szabó András – Györök Ferenc – Nyerges Lajos: A fiatalkori bűnözés okairól. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 8. (1970), 8. 47–57.
- Györök Ferenc – Kratochwill Ferenc – Nyerges Lajos: A Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. *Rendészeti Szemle (1991–1994)*, ISSN 1215-167X, 30. (1992), 12. 46–52.
- Györök Ferenc – Vedres Géza: A szándékos emberölések alakulása, okai és megelőzése. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 6. (1968), 1. 35–44.
- Györök Ferenc: 1965: A szocialista kriminológia helyzete és programja. Vitacikk. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 16. (1978), 1. 118.
- Györök Ferenc: 1971: A Rendőrtiszti Főiskola szerepéről a Belügyminisztérium előtt álló feladatok megoldásában. Interjú. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 16. (1978), 1. 123.
- Györök Ferenc: A cigánylakosság társadalmi beilleszkedése: vitazáró cikk. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 1. (1963), 7. 85–93.
- Györök Ferenc: A fiatalkorúak bűnözésének alakulása, okai és megelőzése a Magyar Népköztársaságban. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 4. (1966), 10. 16–17.
- Györök Ferenc: A fiatalkorúak bűnözésének alakulása, okai és megelőzése. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 2. (1964), 4. 5–28.
- Györök Ferenc: A főváros közlekedésbiztonsági helyzetének néhány kérdéséről. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 6. (1968), 4. 40–45.
- Györök Ferenc: A rendőrség és a lakosság együttműködésének 20 éve: társadalom és bűnözés. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 3. (1965), 4. 25–38.
- Györök Ferenc: A Rendőrtiszti Főiskola oktató-nevelő munkájának tartalmi jellemzőiről. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 22. (1984), 9. 25–35.

³⁵ Tanulmányai: 4 polgári – 1943; 4 hetes DÉFOSZ-iskola – 1949; Dzszerzsinszkij Államvédelmi Tiszti Tanfolyam (1 hónapos) – 1950; MDP öt hónapos pártiskola – 1951; MDP Pártfőiskola (2 éves) – 1955; pártfőiskolai kiegészítő államvizsga – 1958; ELTE AJTK, állam- és jogtudományi doktori oklevél – 1962; Belügyi Jogi Főiskola (Szovjetunió) – 1962; MSZMP KB Politikai Főiskola, vezetői továbbképző tanfolyam – 1979. Az adatok elérhetők az [ÁBTL honlapján](#).

³⁶ 1961-től volt bejegyezve a Moszkvai Közbiztonsági Főiskolán aspiránsként, de nem fejezte be a doktori eljárást.

³⁷ Sallai (2020) i. m.

- Györök Ferenc: A Rendőrtiszti Főiskola szerepe a Belügyminisztérium előtt álló feladatok megoldásában. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 9. (1971), 8. 29–34.
- Györök Ferenc: A szocialista kriminológia helyzete és programja. Vitacikk. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 3. (1965), 7. 5–21.
- Györök Ferenc: A szocialista rendőrtisztképzés három évtizede. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 16. (1978), 9. 3–12.
- Györök Ferenc: A szovjet kriminológiai gondolkodás 50 éve: rövid történeti áttekintés. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 5. (1967), 11. 17–26.
- Györök Ferenc: A társadalmi erők részvétele a bűnüldözésben. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 2. (1964), 11. 5–18.
- Györök Ferenc: A visszaesés és a fiatalok, harc az ifjúsági bűnözőcsoportok ellen: galeribűnözés. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 4. (1966), 9. 36–45.
- Györök Ferenc: Fiatal bűnözők. *Budapest*, ISSN 0007-2885, 7. (1969), 11. 26–27.
- Györök Ferenc: Tízéves a Rendőrtiszti Főiskola. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 19. (1981), 9. 3–13.
- Sebestyén László – Györök Ferenc: A bűnözés tanulmányozásának és megelőzésének néhány kérdése Fejér megyében. *Rendőrségi Szemle*, 10. (1962), 5. 434–442.
- Szalai Zoltán – Györök Ferenc: Az új büntetőtvények és a büntetés-végrehajtás néhány problémája. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, ISSN 0133-6738, 1. (1963), 12. 14–28.

A fenti publikációkon kívül Györök Ferenc hírnevét hosszú ideig a volt Rendőrtiszti Főiskola körterme, illetve volt munkatársai, az RTF-en végzett hallgatók öregbítették. Mára azonban a körterem – amelyben utolsó rendezvényként a 40 évvel korábban kibocsátott hallgatók számára rendezett aranydiploma-ünnepség került megrendezésre – csak mementóként emlékezik az alapító főiskolai parancsnokra. Végezetül munkájáról, hitvallásáról korábban készült interjújában a következőket mondta: „A gyakorlati munka frontján mindig fontosnak tartottam az elméleti háttérrel, meggyőződtem arról, hogy a rendőr szakmát a 20. század végéhez közeledve már nem elég ösztönösen jól csinálni, ellesve a nagy öregek tudományát, hanem tudományos megalapozottsággal és tervezéssel tanítani kell, felsőfokon.”³⁸

Több, az RTF-en oktató, Györök Ferencet főiskola parancsnokként személyesen is ismerő kollégával történt beszélgetés alapján egyértelműen állítom, hogy Dr. Györök Ferenc saját gyerekeként tekintette az RTF-et, amiért éjjel-nappal, ha kellett, hétvégeken is dolgozott. Munkájával egy olyan értéket állított elő, amely a mai rendészeti felsőoktatásban minta lehet mind az oktatók, mind a hallgatók, a leendő rendészeti szakértelmiség számára.³⁹

³⁸ Németh Zsolt: Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy, az első parancsnok. In *Tanulmányok Györök Ferenc tiszteletére a rendészeti felsőoktatás köréből*. Budapest, RTF, 2006.

³⁹ Sallai János: Györök Ferenc és a rendőrtisztképzés. In Madai Sándor – Pallagi Anikó – Polt Péter (szerk.): *Sic itur ad astra. Ünnepi kötet a 70 éves Blaskó Béla tiszteletére*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020.

Györök Ferenc az érvényben lévő szabályok szerint a hivatásos állomány számára rögzített felső nyugdíjkorhatárt három évvel túlszolgált, ⁴⁰ amikor 1986-ban nyugállományba vonult, de nyugdíjas éveiben is aktív maradt. Mindig foglalkoztatta a rendőrség tisztképzése, a közbiztonság helyzete.

Györök Ferenc nevéhez kötődik a rendészeti képzés legizgalmasabb és legígéretesebb kísérlete az 1980-as évek elején, az általa szorgalmazott úgynevezett komplex oktatás: egy bűnözési formáció vagy jelenség körüljárása egyetlen modul keretében különféle szempontokból, multidiszciplináris igényrel.

Belovai Illés (1937–2011)⁴¹

Tóth Nikolett Ágnes

Dr. Belovai Illés 1937-ben született. 1955-ben fejezte be a közgazdasági technikumot. A végzést követően Mindszent Községi Tanácsban kezdett el dolgozni, 1956 végéig.

1958-ban szakított a civil pályával – eredeti foglalkozása könyvelő és statisztikus volt –, és 1960-ig a hároméves fegyvernemi tiszti iskolában (Egyesített Tiszti Iskola) határőrnövendék lett. A Belügyminisztériumban 1960-ban kezdte meg a szolgálatot: a határőrség állományában szakasparancsnokként kezdte meg a rendészeti életpályát. 1962–1963-ig a bajai tisztesiskolában szintén szakasparancsnok volt, azt követően, 1964 és 1969 között őrsparancsnok-helyettesként, majd az őrsparancsnok politikai helyetteseként szolgált a kovácstanyai őrsön. 1969–1970-ig őrsparancsnok volt. 1970-ben főtiszti vizsgát tett, és ugyanebben az évben a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia (ZMKA) határőr tagozatán lett hallgató, ahol 1973-ban szerzett diplomát. Később elvégezte a Kossuth Lajos Katonai Főiskola (KLKF) másoddiplomás pedagógiai szakát levelező tagozaton. 1973-ban került a ZMKA-ra, ahol 1982-ig főtanárként oktatott. 1979-ben részt vett a ZMKA hadművelési tanfolyamán, majd 1980-ban elvégezte a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetem (MLEE) filozófia szakosító képzését. Két évvel később – 1984-ig – a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Határőr Tanszékének tanszékvezetője lett.

1983-ban a hadtudományok kandidátusa lett. 1984–1986 között a BM Tudomány-szervezési Osztály osztályvezetője volt. 1985-ben határőr ezredessé léptették elő, majd egy évvel később rendőr ezredes lett, és a Rendőrtiszti Főiskola parancsnoka. 1988-ban a Rendőrtiszti Főiskola főiskolai tanára lett, ahol nyugállományba helyezéséig, 1990-ig látta el a parancsnoki teendőket. 2011-ben hunyt el.

⁴⁰ A szolgálatban való visszatartását a következőkkel indokolta a javaslattevő BM IV. főcsoportfőnök: „Jó elméleti felkészültséggel és nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező vezető. A főiskola vezetésében, az oktató-nevelő munka szervezésében szerzett sokéves tapasztalatait eredményesen hasznosítja. A főiskola tevékenységét jól fogja össze, az oktatásról és az azt segítő tevékenységekről tájékozott.”

⁴¹ A fejezet a szerző korábban megjelent írásának változatlan közlése (Tóth Nikolett Ágnes: *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016. 26–27.)

*Kratochwill Ferenc (1933–1993)*⁴²

Tóth Nikolett Ágnes

A budapesti Eötvös József Gimnáziumban érettségizett.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karát 1956-ban kitüntetéses oklevéllel fejezte be. Ezt követően a budapesti Fővárosi Bíróságon, majd a Pesti Központi Kerületi Bíróságon volt fogalmazó, 1960-ban nevezték ki tanácsvezető bírónak. 1962-től az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőeljárás-jogi Tanszékének oktatója lett. 1972-ben a büntetőeljárás jog körében kandidátusi fokozatot szerzett.

Kratochwill Ferenc alapító vezetője, első dékánja lett a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának. Egyetemi docens volt, amikor az oktatásügyi miniszter 1980-ban miniszteri biztossá nevezte ki a miskolci jogászképzés megszervezésére. 1980. március 1-jén kezdte meg miniszteri biztosként a szervezőmunkát, majd 1981. szeptember 1-jén mint a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Állam- és Jogtudományi Intézetének igazgatója köszöntötte az első miskolci jogászévfolyamra felvett hallgatókat. Az intézet 1983. szeptember 1-jei karrá alakulásával Kratochwill Ferenc lett a miskolci Állam- és Jogtudományi Kar első dékánja. Ezt a tisztséget mindössze egy éven keresztül töltötte be, mert a művelődési miniszter 1984-ben a minisztérium Felsőoktatási Főosztályára kinevezte főosztályvezető-helyettesnek. 1986-tól az ELTE Büntetőeljárás-jogi Tanszékének vezetője volt. Kratochwill Ferenc a Rendőrtiszti Főiskola alapításának kezdeteitől oktatott a főiskolán, majd 1990-től 1993-ban bekövetkezett haláláig, három éven át az intézmény főigazgatója volt. Igényesség, ügyszeretet és kompromisszum-készség jellemezte munkáját. A főigazgatói évek alatt tervei között szerepelt a bűnügyi szolgálati ismeretek, a kriminalisztika és a büntetőeljárás jog tantárgyainak integrált oktatása. A jogász- és a rendőrképzésben szerzett évtizedes tapasztalatai meggyőzték arról, hogy a felderítés és a nyomozás az egységesen felfogott előkészítő eljárás egymástól elválaszthatatlan részei, amelyeket ennek megfelelően kellene kutatni. Még 1990 elején szakértője volt annak a parlamenti bizottságnak, amelynek kezdeményezésére megszületett a különleges titkosszolgálati eszközök alkalmazásának első törvénybe foglalt szabályozása. Számára nem volt kérdés, hogy a jövő jogállami megoldása az lehet, hogy a felderítés bizalmas szakasza a büntetőeljárás kódex keretei között kapja meg a maga normatív alapjait. Kratochwill Ferenc emlékére és tiszteletére a hálás utókor díjat és érmet nevezett el róla, amelyeket évente a pedagógusnap alkalmával a legjobb hallgatók, oktatók és dolgozók, illetve együttműködő partnerek kaphatnak meg.

Felhasznált irodalom

A rendőrség megtisztította az EMKE-aluljárót a huligánoktól. *Népszabadság*, 1968. 02. 18.

A Rendőrtiszti Főiskola ideiglenes Szervezeti és működési szabályzata. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola. 1972. 1–29.

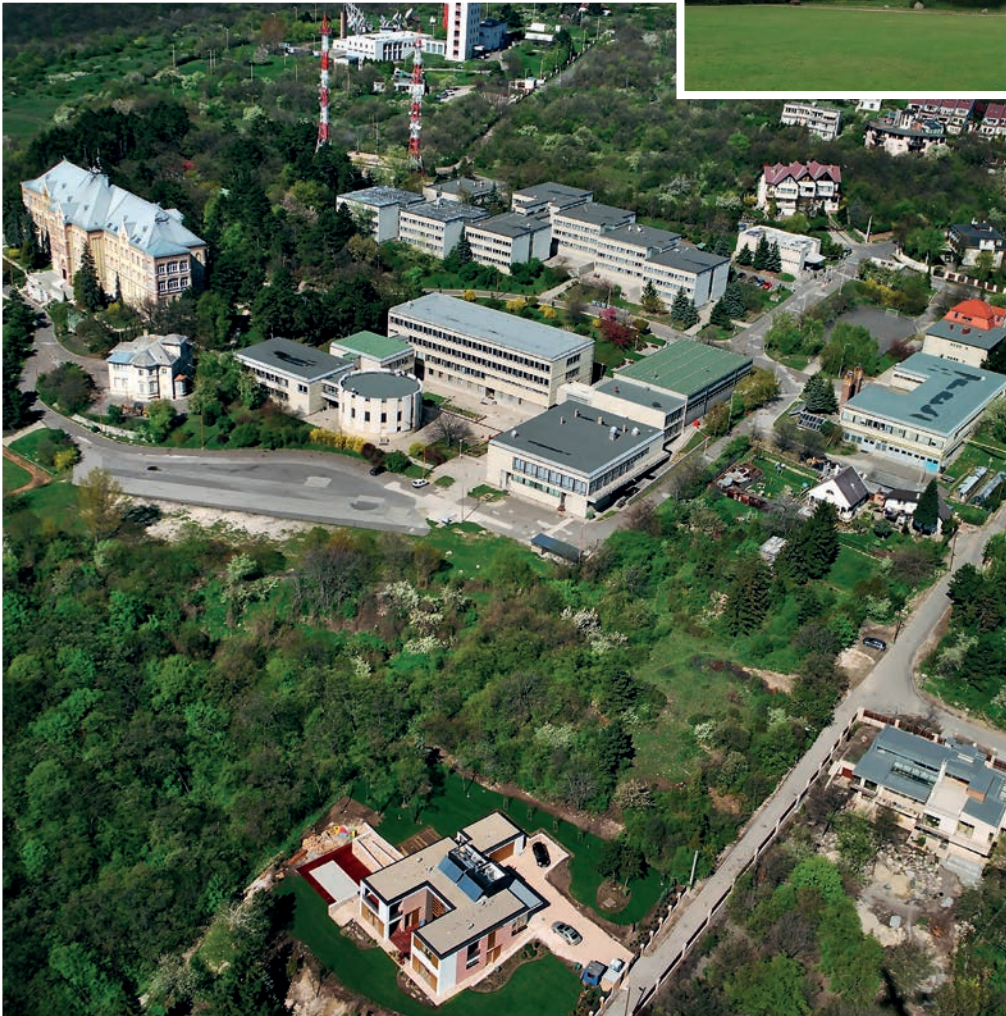
⁴² A fejezet a szerző korábban megjelent írásának változatlan közlése (Tóth Nikolett Ágnes: *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016. 27.)

- Györök Ferenc: A Rendőrtiszti Főiskola szerepe a Belügyminisztérium előtt álló feladatok megoldásában. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, 9. (1971), 8. 29–34.
- Györök Ferenc: A szocialista rendőrtisztképzés három évtizede. *Belügyi Szemle (1963–1990)*, 16. (1978), 9. 3–12.
- Németh Zsolt: Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy, az első parancsnok. In *Tanulmányok Györök Ferenc tiszteletére a rendészeti felsőoktatás köréből*. Budapest, RTF, 2006. 13–17.
- Sallai János: Györök Ferenc és a rendőrtisztképzés. In Madai Sándor – Pallagi Anikó – Polt Péter (szerk.): *Sic itur ad astra. Ünnepi kötet a 70 éves Blaskó Béla tiszteletére*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020. 449–457.
- Tóth Nikolett Ágnes: *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016.
- Törzstisztekké és tisztekké avatta Kádár elvtárs a Rendőrtiszti Főiskola végzett hallgatóit. *Szabad Nép*, 1949. 12. 10.
- Visszatekintés a múltba. *Magyar Bűnüldöző*, 2. (2011), 2. 10–15.
- ÁBTL 2.8.1. – 12411. ifj. Györök Ferenc környezettanulmány, 1950.
- ÁBTL 2.8.1. – 12411. Személyi adatlap. Dr. Györök Ferenc.
- ÁBTL 2.8.1. – 12411. minősítés, 1969.
- Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa 00303/TÜK. 1979.
- Összefoglaló. ÁBTL-2.8.1. – 12411.
- 015-183/1971. sz. jelentés. RTF. Budapest, Magyar Nemzeti Levéltár, 1971. XI-b. ai.–304-/1971.

Vákát

SZILÁRD ALAPOKON

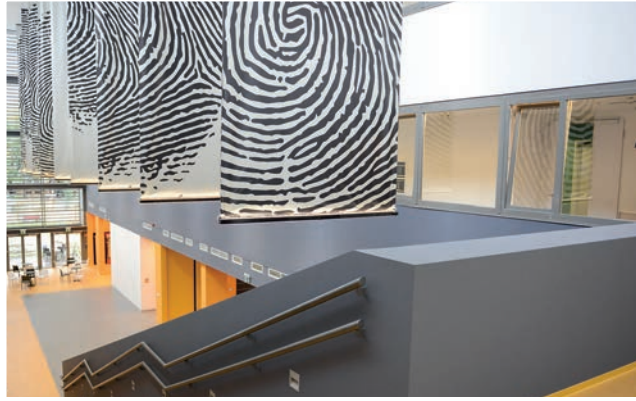
A tisztkézésnek otthon adó épületek











Vákát